Spis treści

PRZEDMOWA DO WYDANIA POLSKIEGO *JANA KIENIEWICZA* 3
PRZEDMOWA *FRÉDÉRIC DELOUCHE* 5

TOŻSAMOŚĆ EUROPEJSKA 8
1. Podmiotowość geograficzna Europy 10
2. Rozmaitość językowa przyczyną podziału? 12
3. Czy cywilizacja europejska? Czy kultury europejskie? 14
4. Integracja społeczna i gospodarcza 18

EUROPA, PYTANIA O JEJ DZIEJE 21

ROZDZIAŁ I OD TUNDRY DO ŚWIĄTYNI (Okres prehistoryczny IV wiek p.n.e.) 30
1. Pierwsi mieszkańcy Europy 32
2. Początki rolnictwa w Europie 34
3. Epoka metali i handel śródziemnomorski 38
4. Ekspansja grecka w basenie Morza Śródziemnego 42
5. Nowe ośrodki władzy w Europie 48
6. Szczyt rozwoju cywilizacji klasycznej 50
7. Zjednoczenie czy podział? 56
ZAPROSZENIE DO PODRÓŻY, OD PRZESZŁOŚCI KU TERAŹNIEJSZOŚCI 60

ROZDZIAŁ II POD ZNAKAMI RZYMU (Wieki VI—V p.n.e.). 62
1. Rzym — od siedmiu wzgórz do cesarstwa światowego 64
2. Europa rzymska 72
3. Inwazje i zmiany: ku nowej Europie 82
ZAPROSZENIE DO PODRÓŻY, OD PRZESZŁOŚCI KU TERAŹNIEJSZOŚCI 92

ROZDZIAŁ III: BIZANCJUM I ZACHÓD (Wieki VI—XI) 94
1. Justynian Wielki i Cesarstwo Bizantyńskie w wiekach VI i VII 96
2. Bizancjum i nowe państwa europejskie w wiekach VIII i IX 106
3. Szczyt potęgi Bizancjum w wiekach X i XI 112
4. Świat zachodni w wiekach X i XI 118
5. Życie religijne na Wschodzie i Zachodzie od VI do XI wieku. 120
ZAPROSZENIE DO PODRÓŻY, OD PRZESZŁOŚCI KU TERAŹNIEJSZOŚCI 124

ROZDZIAŁ IV: CHRZEŚCIJAŃSTWO ŚREDNIOWIECZNE NA ZACHODZIE (Wieki XI—XIII) 126
1. Europa i chrześcijaństwo w Średniowieczu 128
2. Europa feudalna 132
3. Cesarstwo i Papiestwo 140
4. Ośrodki życia miejskiego i wielkie szlaki komunikacyjne 142
5. Europa poza granicami Europy 148
6. Jedność kultury i rozdrobnienie polityczne 150
ZAPROSZENIE DO PODRÓŻY, OD PRZESZŁOŚCI KU TERAŹNIEJSZOŚCI 156

ROZDZIAŁ V: KRYZYS I ODRODZENIE (Wieki XIV—XV) 158
1. Gospodarka 160
2. Społeczeństwo 168
3. Polityka i administracja 172
4. Religia i życie duchowe 178
5. Przemiany w świecie kultury 182
ZAPROSZENIE DO PODRÓŻY, OD PRZESZŁOŚCI KU TERAŹNIEJSZOŚCI 188

ROZDZIAŁ VI: NA SPOTKANIE ŚWIATU (Wieki XV—XVIII) 190
1. Przyczyny i uwarunkowania europejskiej ekspansji 192
2. Wielkie odkrycia Hiszpanii i Portugalii (XV—XVI wieki) 196
3. Wielkie odkrycia Anglii, Francji, Holandii (XV—XVIII wieki). 206
4. Tworzenie się państw kolonialnych 210
5. Gospodarka światowa 216
6. Spotkanie cywilizacji. 218
ZAPROSZENIE DO PODRÓŻY, OD PRZESZŁOŚCI KU TERAŹNIEJSZOŚCI 220

ROZDZIAŁ VII: REFORMACJA I ABSOLUTYZM (Wieki XVI—XVII) 222
1. Renesans w Europie i powstanie włoskiej szkoły Renesansu 224
2. Rewolucja religijna 232
3. Kontrreformacja i reforma Kościoła katolickiego 238
4. Europa podzielona przez wojny religijne 240
5. Absolutyzm w Europie 244
ZAPROSZENIE DO PODRÓŻY, OD PRZESZŁOŚCI KU TERAŹNIEJSZOŚCI 252

ROZDZIAŁ VIII: OŚWIECENIE I WIELKIE IDEE WOLNOŚCI (1700—1815). . . 254
1. Wyprawa po wiedzę 256
2. Polityka dynastyczna i wojny 260
3. Życie społeczne i religijne 264
4. Luminarze wieku Oświecenia 268
5. Od Rewolucji Amerykańskiej do Rewolucji Francuskiej 272
6. Cesarstwo Napoleońskie i jego upadek 280
ZAPROSZENIE DO PODRÓŻY, OD PRZESZŁOŚCI KU TERAŹNIEJSZOŚCI 284

ROZDZIAŁ IX: OKRES UNOWOCZEŚNIANIA EUROPY (Wiek XIX) 286
1. Liberalizm i nacjonalizm 288
2. Ludność i urbanizacja 296
3. Zmiany w dziedzinie rolnictwa 300
4. Uprzemysłowienie Europy 302
5. Struktury polityczne i reformy społeczne 310
6. Ruchy kulturalne w XIX wieku 314
ZAPROSZENIE DO PODRÓŻY, OD PRZESZŁOŚCI KU TERAŹNIEJSZOŚCI 316

ROZDZIAŁ X: KU SAMOUNICESTWIENIU (1900—1945) 318
1. Europa w 1900 roku 320
2. Pierwsza wojna światowa 324
3. Nowy porządek europejski 328
4. Od ożywienia gospodarczego do kryzysu 334
5. Przygotowania do wojny 338
6. Druga wojna światowa 342
MIEJSCA PAMIĘCI, OD PRZESZŁOŚCI KU TERAŹNIEJSZOŚCI 348

ROZDZIAŁ XI: OD PODZIAŁU DO OTWARCIA? (1945—1990) 350
1. Europa zniszczona, zdominowana i podzielona (1945—1962) 352
2. Odbudowa (1947—1960) 358
3. Zastój na Wschodzie, pomyślność na Zachodzie (1960—1974) 364
4. Kryzys i odpowiedzi na kryzys (1974—1985) 370
5. Podważenie porządku jałtańskiego (1985—1990) 376
ZAPROSZENIE DO PODRÓŻY, OD PRZESZŁOŚCI KU TERAŹNIEJSZOŚCI 380

INDEKS 382